

Research Paper

[10.22034/IJFP.2024.2007792.1249](https://doi.org/10.22034/IJFP.2024.2007792.1249)

Marital Satisfaction and Self-esteem: The Mediating Roles of Alexithymia and Communication Skills

Atefe Taghizade Chime¹, Somayeh Robat Mili^{2*}

1. M.A. student of Clinical Psychology, Department of Clinical Psychology, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran
2. Assistant Professor, Faculty of Governance, University of Tehran, Tehran, Iran

Article Info.	Abstract
Received: 29.04.2023 Accepted: 19.07.2023	Abstract Marriage, as one of the oldest links between humans and the origin of the family, nurtures human character; as a small natural group, it has been the focus of many researchers. Among all the important relationships in human life, marital relationship is one of the most important relationships for human well-being. A desirable marital relationship not only fulfills the need for connection but also is an intimate and reliable relationship which creates a deep sense of connection and belonging. The present study was conducted to investigate the relationship between self-esteem and marital satisfaction with the mediation of alexithymia and communication skills. The study's method was of the correlational type and the statistical population was made up of all married students of Tehran universities who had been married for at least one year. Among the population, 212 students were voluntarily selected through the available sampling method. They filled out Enrich's Marital Satisfaction Scale (EMS), Rosenberg's Self-Esteem Scale (SES), Toronto's Alexithymia (TAS-20), and Queen Dam's Communication Skills (CSTR). The data was analyzed using the structural equation modeling method ($df/X^2 = 1.62$, CFI = 0.975, GFI = 0.966, and RMSEA = 0.054). The results showed that communication skills had a positive and significant effect and alexithymia had a negative and significant effect on marital satisfaction. Communication skills mediated the relationship between self-esteem and marital satisfaction positively. In addition, self-esteem with the mediation of alexithymia could positively affect marital satisfaction ($P < 0.05$). It showed that self-esteem had a positive and significant relationship with marital satisfaction. Considering that marital satisfaction is one of the most important determinants of the efficiency and health of the family, paying attention to the factors affecting it can consider the physical and mental health of people as family members.
Keywords: <i>marital satisfaction,</i> <i>self-esteem,</i> <i>alexithymia,</i> <i>communication skills</i>	
*Corresponding author Email: robatmili.s@ut.ac.ir	
How to Cite: Taghizade Chime, A., Robat Mili, S. (2023). Marital Satisfaction and Self-esteem: The Mediating Roles of Alexithymia and Communication Skills. <i>Journal of Family Psychology</i> . 10(1), 128-145.	

رضایت زناشویی و عزت نفس: نقش میانجی ناگویی هیجانی و مهارت‌های ارتباطی

عاطفه تقی‌زاده چیمه^۱، سمیه رباطی میلی^{۲*}

۱. دانشجوی کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

۲. استادیار، دانشکده حکمرانی، دانشگاه تهران، تهران، ایران

چکیده

اطلاعات مقاله

چکیده

ازدواج به‌عنوان مبدا تشکیل خانواده، پرورش‌دهنده شخصیت آدمی است و به‌عنوان یک گروه کوچک طبیعی پیوسته مورد توجه بوده است. از میان تمام روابط مهم در زندگی، رابطه زناشویی از پراهمیت‌ترین روابط برای بهزیستی انسان‌هاست. یک رابطه زناشویی مطلوب یک رابطه صمیمی و قابل اعتماد است که احساس عمیقی از ارتباط و تعلق را ایجاد می‌کند. پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه بین عزت نفس و رضایت زناشویی با میانجی‌گری ناگویی هیجانی و مهارت‌های ارتباطی انجام گرفت. روش پژوهش توصیفی از نوع همبستگی بود و جامعه آماری پژوهش را کلیه دانشجویان متأهل دانشگاه‌های شهر تهران که حداقل یک سال از زمان عقدشان گذشته بود تشکیل دادند که از میان آنها تعداد ۲۱۲ نفر با روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب و به پرسش‌نامه‌های رضایت زناشویی انریچ (EMS)، عزت نفس روزنبرگ (SES)، ناگویی هیجانی تورنتو (TAS-20) و مهارت‌های ارتباطی کوپین دام (CSTR) پاسخ دادند. داده‌ها با استفاده از روش مدل‌یابی معادلات ساختاری مورد تحلیل قرار گرفت. ($R^2 = 0.162$, $df/28 = 0.975$, $CFI = 0.966$, $GFI = 0.954$, $RMSEA = 0.054$). نتایج نشان داد که مهارت‌های ارتباطی اثر مثبت و ناگویی هیجانی اثر منفی و معناداری بر رضایت زناشویی دارند. مهارت‌های ارتباطی رابطه بین عزت نفس و رضایت زناشویی را به طور مثبت و معنادار میانجی‌گری می‌کند و عزت نفس با میانجی‌گری ناگویی هیجانی توانست به طور مثبت بر رضایت زناشویی اثر بگذارد ($P < 0.05$) نتایج همچنین نشان داد عزت نفس به صورت مثبت و معنادار با رضایت زناشویی رابطه دارد. با توجه به اینکه رضایت زناشویی از مهم‌ترین تعیین‌کننده‌های کارایی یک خانواده است، توجه به عوامل مؤثر بر آن از اهمیت بالایی برخوردار است.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۲/۰۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۴/۲۸

کلیدواژه‌ها:

رضایت زناشویی،

عزت نفس،

ناگویی هیجانی،

مهارت‌های ارتباطی

*نویسنده مسئول:

پست الکترونیکی: robotmili.s@ut.ac.ir

استناد به این مقاله:

تقی‌زاده چیمه، عاطفه، رباط میلی، سمیه (۱۴۰۲). رضایت زناشویی و عزت نفس: نقش میانجی ناگویی هیجانی و مهارت‌های ارتباطی. *روانشناسی خانواده*، ۱۰(۱)، ۱۲۸-۱۴۵.

مقدمه

ازدواج به‌عنوان یکی از قدیمی‌ترین پیوندهای موجود میان انسان‌ها و مبدأ تشکیل خانواده، پرورش‌دهنده شخصیت آدمی است و به‌عنوان یک گروه کوچک طبیعی پیوسته مورد توجه محققان بوده است به طریقی که برخی ریشه تمام ناسازگاری‌های روانی را در خانواده جست‌وجو می‌کنند (Nasiri et al., 2022). از میان تمام روابط مهم در زندگی انسان‌ها، رابطه زناشویی از رایج‌ترین و پراهمیت‌ترین روابط برای بهزیستی انسان‌هاست. یک رابطه زناشویی مطلوب نه تنها نیاز به پیوند را برآورده می‌کند؛ بلکه یک رابطه صمیمی و قابل‌اعتماد است که احساس عمیقی از ارتباط و تعلق را ایجاد می‌کند (du Plooy & de Beer, 2018). رضایت زناشویی^۱ نگرش مثبتی است که زن و شوهر از جنبه‌های مختلف روابط زناشویی خود دارند و شامل احساسات ذهنی خشنودی، رضایت و لذت تجربه شده توسط زوجین است که از مقایسه بین وضعیتی که مورد انتظار است و وضعیت موجود در روابط زناشویی حاصل می‌شود، در اکثر جوامع بررسی کیفیت روابط بین زوجین نقشی اساسی در ارزیابی کیفیت کلی ارتباطات خانوادگی دارد (Masoud Maydanchi et al., 2020). رضایت زناشویی عاملی بسیار مهم و تأثیرگذار در زندگی است که باعث آرامش زوجین شده و به سبب آرامش و رضایت آنها، فرزندان در خانواده به‌خوبی تربیت شده و می‌توان آثار آن را به‌خوبی در جامعه مشاهده کرد (Rasekh jahromi et al., 2021)، همچنین به‌عنوان یکی از شاخص‌های کیفیت ازدواج، یک احساس لذت واقعی، خوشحالی و رضایت است که زوجین با توجه به همه جوانب ازدواج خود تجربه می‌کنند (Afra & Mohamadzadeh Ebrahimi, 2021) و این مهم به‌نوبه خود بر کیفیت زندگی زوجین، سلامت روحی و جسمی، سطح رضایت از زندگی، موفقیت شغلی و تحصیلی و حتی درآمد تأثیر می‌گذارد (Rashid et al., 2021).

عوامل مختلفی بر رضایت زناشویی تأثیر می‌گذارند و می‌توانند سطوح بالاتری از رضایت زناشویی را در زوج‌ها پیش‌بینی کنند (Sayemiri et al., 2020). یکی از این عوامل عزت‌نفس^۲ است؛ که به ارزیابی‌های فرد از ارزش‌های خود اشاره دارد، یعنی فرد خود را تا چه حد خوب، لایق و شایسته می‌بیند (Wang et al., 2022). عزت‌نفس، میزان اعتقاد شخص به داشته‌ها، توانایی‌ها و موفق بودن است و ارزش فرد را منعکس می‌کند (Shokri et al., 2021). همچنین عزت‌نفس می‌تواند سطوح بالاتری از رضایت از رابطه را در یک سال بعد و کیفیت رابطه صمیمانه را در هفت سال بعد پیش‌بینی کند (Wang et al., 2022). عزت‌نفس عاملی است که در شرایط استرس‌زا و تنش بین زوجین راه مقابله را تعیین می‌کند و در بیش فرد در شرایط استرس‌زا و کنترل این شرایط نقش تعیین‌کننده‌ای دارد (Homaei et al., 2016).

از جمله عوامل تأثیرگذار دیگر بر رضایت زناشویی، مهارت‌های ارتباطی^۳ بین همسران است (Rajabi et al., 2021). مهارت‌های ارتباطی مهارت‌هایی هستند که به‌وسیله آنها می‌توان درگیر تعامل‌های بین‌فردی و الگوهای ارتباط شد، فرایندی که افراد در طی آن، افکار، اطلاعات و احساسات خود را از طریق تبادل پیام‌های کلامی و غیرکلامی با یکدیگر در میان می‌گذارند (Yosefi, 2006; Maleki et al., 2019). به عبارت دیگر مهارت‌های ارتباطی به رفتارهایی اطلاق می‌شود که افراد می‌توانند به طریقی با دیگران تعامل کنند که به بروز پاسخ‌های مثبت و پرهیز از پاسخ‌های منفی منتهی شود که شامل مجموعه‌ای از مهارت‌ها شامل ارتباطات غیرکلامی، ابراز احساسات، توانایی ایجاد اعتماد و احترام و گوش دادن است (Amraei et al., 2022). زمانی که ارتباط زوجین کیفیت بهتری داشته باشد، آنها می‌توانند افکار و احساسات را به اشتراک بگذارند، احساس

1 Marital Satisfaction

2 Self-esteem

3 Communication Skills

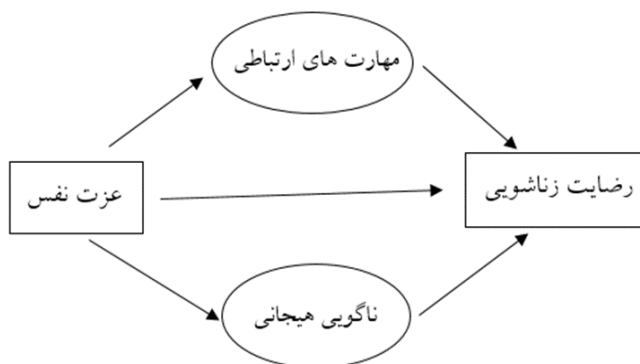
صمیمیت بیشتری داشته باشند و با پیشگیری از سوء تفاهم‌های احتمالی، از کنار هم بودن لذت بیشتری ببرند (Haris & Kumar, 2018)؛ بنابراین مهارت‌های ارتباطی نقش اساسی در ازدواج ایفا می‌کند و پیش‌بینی‌کننده کلیدی رضایت از رابطه بین زوجین است (Lavner et al., 2016).

یکی از مهم‌ترین موانع افراد برای ایجاد و حفظ رابطه عاشقانه و رضایت‌بخش - که این امر نیاز به توانایی تشخیص هیجانات خود و همچنین توانایی ابراز آنها و درک احساسات دیگران دارد - ناگویی هیجانی^۱ است (Garofalo et al., 2017). ناگویی هیجانی عبارت است از ناتوانی در شناختن و توصیف کلامی هیجانات و همچنین نقص در تفکر نمادین مربوط به بیان خواسته‌ها و احساسات (Shabanloo et al., 2018). افراد دارای ناگویی هیجانی در بیان نیازهای خود به دیگران مشکل دارند و توانایی حل چالش‌های بین‌فردی در موقعیت‌های اجتماعی را ندارند (Puscasu & Usaci, 2016) و همچنین در برآورده کردن انتظارات دیگران و انتظارات خودشان نیز محدودیت دارند (Zare Derakhshan & Roshan, 2020) ابراز احساسات و هیجانات با توجه به نقش بسیار مهمی که در رشد صمیمیت دارند، عاملی در تمایز زوج‌های راضی از ناراضی است (Khaje & Khezri, 2016) و با توجه به اینکه ابراز هیجان می‌تواند باعث افزایش رضایت زناشویی شود، پس بدیهی است که عدم ابراز هیجانات باعث کاهش رضایت زوجین از زندگی می‌شود (Heidari et al., 2021).

پژوهش‌ها نشان داده‌اند که بین ناگویی هیجانی و رضایت زناشویی ارتباط منفی و معناداری وجود دارد، به این صورت که هرچه ناگویی هیجانی افزایش پیدا کند، رضایت زناشویی کاهش پیدا می‌کند (Heidari et al., 2021; Lyvers et al., 2022). همچنین پژوهش‌های (Du Plooy & De Beer, 2018; Kokabi soik et al., 2022) بیانگر نقش مهم مهارت‌های ارتباطی به عنوان یکی از مهم‌ترین پیش‌بینی‌کننده‌های رضایت زناشویی بودند. (Ebeh, 2021; Homaei et al., 2016; Tong et al., 2019) نیز در پژوهش خود به این نتیجه رسیدند که رابطه زناشویی ناپایدار با سطوح پایین‌تر عزت‌نفس مرتبط است.

بی‌تردید، مطالعه و شناسایی هر چه بهتر رضایت زناشویی و عوامل مؤثر بر آن به ارتقای هر چه بیشتر روابط زوجین و در مجموع به رضایت بیشتر آنها در زندگی منجر می‌شود. همچنین با توجه به اهمیت پدیده طلاق و آسیب‌های وارده از این پیشامد بر سلامت روان افراد جامعه و خانواده - به عنوان مهم‌ترین مکان پرورش جسم و روح افراد - و همچنین نظم اجتماعی، انجام پژوهش‌های بیشتر در ارتباط با رضایت زناشویی و عوامل مؤثر بر آن و شناخت هر چه بیشتر آنها به کاهش این پدیده و جلوگیری از تبعات مخرب ناشی از آن می‌انجامد.

نظر به اینکه پژوهش‌های پیشین همبستگی متغیرهای پژوهش حاضر را به صورت دوجه‌دو و جداگانه بررسی کرده بودند؛ اما تاکنون پژوهشی که اثر مستقیم و غیرمستقیم همه متغیرهای این پژوهش را در قالب مدل معادلات ساختاری بررسی کند انجام نشده بود و همچنین در پژوهش‌های پیشین برای بررسی ارتباط متغیرهای این پژوهش از جوامع آماری محدودی استفاده شده بود؛ لذا با توجه به این خلأ پژوهشی ذکر شده، پژوهش پیش رو قصد دارد با بررسی رابطه‌ی این متغیرها در قالب مدل معادلات ساختاری و در بافت جوامع آماری گسترده‌تر همبستگی این متغیرها را مورد تجزیه و تحلیل آماری دقیق‌تر و جامع‌تری قرار دهد؛ بنابراین پژوهش پیش‌رو با هدف بررسی رابطه بین عزت‌نفس و رضایت زناشویی با میانجی‌گری ناگویی هیجانی و مهارت‌های ارتباطی انجام شد.

شکل ۱: طرح مفهومی پژوهش

روش

طرح پژوهش در این مطالعه توصیفی و از نوع همبستگی است که به روش آماری مدل معادلات ساختاری تجزیه و تحلیل شده است. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانشجویان متأهل دانشگاه‌های استان تهران در سال ۱۴۰۱ که حداقل یک سال از زمان عقدشان گذشته بود بودند؛ و از میان آنها تعداد ۲۱۲ نفر که با توجه به ماهیت پژوهش به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند، نمونه پژوهش حاضر را تشکیل دادند. شایان ذکر است که از فرمول Tabachnick et al. (2013) برای انتخاب حجم نمونه آماری استفاده شد. برای اجرای پژوهش، ابتدا نسخه آنلاین پرسش‌نامه که به دلیل سهولت و دقت در جمع‌آوری اطلاعات، تشکیل‌تر بودن پرسشنامه، کاهش خطا در نتایج تحقیق، سوگیری کمتر و عدم محدودیت زمانی و مکانی در تکمیل پرسشنامه انتخاب شده بود، با بهره‌گیری از پرسش‌نامه‌های مرتبط با سنجش متغیرها و سؤالات دموگرافیک توسط پرسش‌نامه ساز پرسا تهیه شد. سپس لینک پرسش‌نامه با توضیحاتی در خصوص محرمانه بودن اطلاعات افراد در اختیار افراد واجد شرایط شرکت در پژوهش از طریق شبکه‌های اجتماعی مجازی قرار داده شد.

ابزار سنجش

پرسش‌نامه رضایت زناشویی انریچ^۱ (فرم کوتاه): این پرسش‌نامه توسط Olson et al. (1983) طراحی شده که به منظور ارزیابی زمینه‌های بالقوه مشکل‌زا یا شناسایی زمینه‌های قدرت و پربارسازی روابط زناشویی به کار می‌رود. نسخه اصلی آزمون ۱۱۵ سؤال دارد که شامل ۱۲ خرده‌مقیاس است، اما (Soleimanian 1994) در پژوهشی فرم کوتاهی از این پرسش‌نامه را تهیه کرد که دارای ۴۷ سؤال بود. مؤلفه‌های پرسش‌نامه عبارت‌اند از: موضوعات شخصیتی، ارتباط زناشویی، حل تعارض، مدیریت مالی، فعالیت‌های اوقات فراغت، روابط جنسی، ازدواج و فرزندان، اقوام و دوستان و جهت‌گیری مذهبی. این ابزار به صورت لیکرت پنج‌گزینه‌ای در نظر گرفته شده است و هرچه نمره فرد بالاتر باشد، میزان رضایت زناشویی وی نیز بیشتر می‌شود. در فرم اصلی پرسش‌نامه، (Fowers & Olson, 1989) اعتبار آن را به روش ضریب آلفا کرونباخ بین ۸۵ تا ۹۵٪ گزارش کردند. در ایران برای اولین بار (Soleimanian 1994) همبستگی درونی آزمون را ۰/۹۵ گزارش کرده است همچنین Jwaheri

1 Enrich Marital Satisfaction Scale

Mohamadi et al. (2015) نیز ضریب آلفای کرونباخ آن را ۰/۹۱٪ گزارش کرده است. در این پژوهش ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۴ به دست آمد.

پرسش‌نامه مقیاس عزت‌نفس روزنبرگ: این پرسش‌نامه توسط Rosenberg (1965) تهیه شده و دارای ۱۰ گویه است که ۵ مورد آن منفی است. اگرچه در ابتدا به‌عنوان یک مقیاس از نوع گاتمن (موارد با الگوی ترتیبی روی ویژگی) ساخته شده بود، اکثر محققان از قالب پاسخ ۴ نقطه‌ای از کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم استفاده می‌کنند. مقیاس عزت‌نفس روزنبرگ معیار استاندارد عزت‌نفس در تحقیقات روان‌شناسی است و روشی کوتاه و راحت برای اندازه‌گیری عزت‌نفس جهانی ارائه می‌دهد. نمره (+۱۰) نشان‌دهنده عزت‌نفس خیلی بالا و نمره (-۱۰) نشان‌دهنده عزت‌نفس خیلی پایین است. روزنبرگ اعتبار و همچنین روایی مقیاس را محاسبه کرده و ضرایب آلفای کرونباخ مقیاس برای مردان ۰/۸۷ و زنان را ۰/۸۸ و باز پدیدآوری مقیاس را ۰/۹۹ و مقیاس‌پذیری آن را ۰/۷۰ گزارش کرده است (Rosenberg, 1965). در ایران نیز اعتبار آزمون با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ و دونیمه‌سازی مقیاس به ترتیب ۰/۶۹ و ۰/۶۸ در بین دانشجویان به دست آمد (Attaran & Mohammadi, 2019). ضریب آلفای کرونباخ این پرسش‌نامه در این پژوهش نیز ۰/۷۵ به دست آمد.

پرسش‌نامه مقیاس ناگویی هیجانی تورنتو: این پرسش‌نامه توسط Bagby et al. (1994) تهیه شده و نسخه فارسی این مقیاس یک آزمون ۲۰ ماده‌ای است و دارای سه زیر مقیاس دشواری در شناسایی احساسات، دشواری در توصیف احساسات و تفکر عینی است که آنها را در مقیاس پنج‌درجه‌ای لیکرت از نمره ۱ (کاملاً مخالف) تا نمره ۵ (کاملاً موافق) می‌سنجد. همچنین یک نمره کلی از جمع سه زیر مقیاس برای ناگویی هیجانی به دست می‌دهد. ضرایب آلفای کرونباخ برای ناگویی هیجانی کل و سه زیر مقیاس دشواری در شناسایی احساسات، دشواری در توصیف احساسات و تفکر عینی به ترتیب ۰/۸۵، ۰/۸۲، ۰/۷۵ و ۰/۷۲ محاسبه شد که همسانی درونی خوب مقیاس را نشان می‌دهد (Havassi & Shafai, 2020). همچنین اعتبار بازآزمایی مقیاس در نمونه ۶۷ نفری در دو نوبت به فاصله چهار هفته از ۰/۷۰ تا ۰/۷۷ برای ناگویی هیجانی کل و زیر مقیاس‌های مختلف تأیید شد. نتایج حاصله از تحلیل عاملی نیز وجود سه عامل دشواری در شناسایی احساسات، دشواری در توصیف احساسات و تفکر عینی را در نسخه فارسی این مقیاس تأیید کردند (Farsijani et al., 2022). در پژوهش کنونی نیز ضرایب آلفای کرونباخ سه مقیاس دشواری در تشخیص، دشواری در توصیف و تفکر عینی به ترتیب ۰/۸۷، ۰/۷۴ و ۰/۷۹ به دست آمد.

پرسش‌نامه مهارت‌های ارتباطی کووین دام: این پرسش‌نامه ۳۴ سؤالی توسط کووین دام در سال ۲۰۰۴ برای ارزیابی مهارت‌های ارتباطی بزرگسالان تهیه شد (Queendom, 2004). این مقیاس شامل پنج بعد است: توانایی دریافت و ارسال پیام، کنترل عاطفی، مهارت گوش‌دادن، بینش نسبت به فرایند ارتباط و ارتباط توأم با قاطعیت. سؤالات با استفاده از مقیاس لیکرت پنج نقطه‌ای نمره‌گذاری شدند، در نتیجه هر پاسخگو بسته به پاسخ‌های داده شده امتیازی بین ۳۴ تا ۱۷۰ دریافت می‌کند. بنابراین نمره کل هر یک از خرده مقیاس‌ها مجموع نمرات سؤالات مربوطه است و نمره کلی برای مهارت‌های ارتباطی هر فرد از مجموع تمامی نمرات خرده مقیاس‌ها محاسبه شد. پایایی آزمون مهارت‌های ارتباطی توسط (Hoseinchari & Fadakar, 2006) مورد بررسی قرار گرفت. پایایی کل آزمون با استفاده از روش آلفای کرونباخ محاسبه شد که این مقدار ۰/۶۹ و نشان‌دهنده همسانی قابل قبول این آزمون بود که این مقدار برای دانش آموزان ۰/۷۱ و برای دانش آموزان دبیرستان ۰/۶۶ بود.

1 Rosenberg Self-esteem Scale

2 Toronto Alexithymia Scale

3 Queendom Communication Skills Test-Revised

تقی‌زاده چیمه و رباط میلی: رضایت زناشویی و عزت‌نفس: نقش میانجی ناگویی هیجانی ...

همچنین ضریب پایایی کل آزمون با استفاده از روش دو نیمه سازی برابر با ۰/۷۱ به دست آمد (Piri & Saeidi, 2022) در این پژوهش ضرایب آلفای کرونباخ مقیاس‌های توانایی دریافت و ارسال پیام، کنترل عاطفی، مهارت گوش دادن، بینش نسبت به فرایند ارتباط و ارتباط توام با قاطعیت به ترتیب ۰/۶۸، ۰/۷۲، ۰/۶۳، ۰/۶۶ و ۰/۶۹ به دست آمد. در این پژوهش پژوهشگر سعی کرده است تا تمامی اصول اخلاقی که باید در روند اجرای یک پژوهش انجام شود را به نحو مطلوبی رعایت کند:

- ۱- پرسش‌نامه‌ها بدون وارد کردن نام و نام خانوادگی بوده تا شرکت‌کنندگان با خیال راحت به آنها پاسخ دهند.
- ۲- استفاده از منابع معتبر در روند جمع‌آوری داده‌ها.
- ۳- رعایت صداقت هنگام تجزیه و تحلیل نتایج و عدم تحریف دستاوردها.
- ۴- تلاش پژوهشگر در اجتناب از سوگیری و پیش‌داوری و اصول غیرمنطقی.
- ۵- رعایت امانت در استفاده از داده‌های سایر پژوهشگران با ذکر نام آنها به‌عنوان گردآورنده داده‌ها.

پرسش‌نامه‌های تکمیل شده توسط نرم‌افزارهای آماری SPSS و AMOUS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. همچنین اطلاعات جمع‌آوری شده در بخش توصیفی و استنباطی تحلیل و برای تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی مانند فراوانی، درصد فراوانی، انحراف معیار و میانگین استفاده شد؛ برای تجزیه و تحلیل داده‌ها روش آماری تجزیه و تحلیل مدل‌یابی معادلات ساختاری به کار گرفته شد.

یافته‌ها

در پژوهش حاضر ۲۱۲ دانشجو (۱۵۰ زن و ۶۲ مرد) شرکت کردند که ۱۰۲ نفر (۴۸/۱ درصد) از آنان در مقطع کارشناسی، ۹۴ نفر (۴۴/۳ درصد) در مقطع کارشناسی ارشد و ۱۶ نفر (۷/۵ درصد) در مقطع دکتری مشغول به تحصیل بودند. در بین شرکت‌کنندگان ۱۴ نفر (۶/۶ درصد) کمتر از ۲۵ سال، ۴۸ نفر (۲۲/۶ درصد) ۲۵ تا ۲۷ سال، ۴۷ نفر (۲۲/۲ درصد) ۲۷ تا ۳۰ سال، ۵۱ نفر (۲۴/۱ درصد) ۳۰ تا ۳۵ سال و ۵۲ نفر (۲۴/۵ درصد) بیشتر از ۳۵ سال داشتند. لازم به اشاره است که ۸۵ نفر (۴۰/۱ درصد) از شرکت‌کنندگان در پژوهش کمتر از ۳ سال، ۴۴ نفر (۲۰/۸ درصد) ۳ تا ۶ سال، ۲۵ نفر (۱۱/۸ درصد) ۶ تا ۹ سال، ۱۶ نفر (۷/۵ درصد) ۹ تا ۱۲ سال و ۴۲ نفر (۱۹/۸ درصد) بیشتر از ۱۲ سال تجربه زندگی مشترک با همسر داشتند. جدول ۱ میانگین، انحراف استاندارد و ضرایب همبستگی بین عزت‌نفس، مؤلفه‌های مهارت‌های ارتباطی (توانایی دریافت و ارسال پیام، کنترل عاطفی، مهارت گوش دادن، بینش نسبت به فرایند ارتباط و ارتباط توام با قاطعیت)، ناگویی هیجانی (دشواری در تشخیص، دشواری در توصیف و تفکر عینی) و رضایت زناشویی را نشان می‌دهد. جدول ۱ ضرایب همبستگی بین متغیرها را نشان می‌دهد که بر اساس آن جهت همبستگی بین متغیرها منطبق بر انتظار و همسو با تئوری‌های حوزه پژوهش بود. در این پژوهش به منظور ارزیابی مفروضه نرمال بودن توزیع داده‌های تک متغیری، کشیدگی و چولگی و به منظور ارزیابی مفروضه همخطی بودن، مقادیر عامل تورم واریانس^۱ (VIF) و ضریب تحمل^۲ مورد بررسی قرار گرفت که نتایج آن در جدول ۲ قابل ملاحظه است.

1 - variance inflation factor

2 - tolerance

روانشناسی خانواده، ۱۰ (۱)، ۱۲۸-۱۴۵

جدول ۱: میانگین، انحراف استاندارد و ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیرهای تحقیق	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰
۱. عزت نفس	-									
۲. مهارت‌های ارتباطی - توانایی دریافت و ارسال پیام	۰/۴۰**	-								
۳. مهارت‌های ارتباطی - کنترل عاطفی	۰/۱۰	۰/۳۵**	-							
۴. مهارت‌های ارتباطی - مهارت گوش دادن	۰/۳۴**	۰/۶۱**	۰/۳۲**	-						
۵. مهارت‌های ارتباطی - بیش‌نسبت به فرایند ارتباط	۰/۲۳**	۰/۲۹**	۰/۲۳**	۰/۲۸**	-					
۶. مهارت‌های ارتباطی - ارتباط توأم با قاطعیت	۰/۲۱**	۰/۳۹**	۰/۲۷**	۰/۳۷**	۰/۲۰**	-				
۷. ناگویی هیجانی - دشواری در تشخیص	-۰/۵۳**	-۰/۴۰**	-۰/۱۰	-۰/۳۷**	-۰/۲۱**	-۰/۱۱**	-			
۸. ناگویی هیجانی - دشواری در توصیف	-۰/۴۷**	-۰/۴۴**	-۰/۱۱	-۰/۳۹**	-۰/۲۳**	-۰/۱۱	۰/۷۰**	-		
۹. ناگویی هیجانی - تفکر عینی	-۰/۳۶**	-۰/۳۸**	-۰/۲۰**	-۰/۳۴**	-۰/۱۸**	-۰/۱۳	۰/۵۵**	۰/۴۲**	-	
۱۰. رضایت زناشویی	۰/۴۳**	۰/۳۷**	۰/۲۲**	۰/۳۶**	۰/۲۷**	۰/۲۴**	-۰/۴۳**	-۰/۴۸**	-۰/۳۹**	-
میانگین	۶/۱۸	۳۱/۲۶	۲۷/۷۸	۲۰/۰۴	۱۶/۰۷	۱۴/۵۲	۱۷/۶۸	۱۲/۷۴	۱۹/۴۴	۱۶۶/۸۵
انحراف استاندارد	۲/۰۱	۶/۹۷	۶/۵۲	۵/۹۶	۴/۰۳	۴/۳۷	۴/۱۸	۳/۹۰	۴/۳۰	۱۹/۱۲

**P < ۰/۰۱ و *P < ۰/۰۵

تقی‌زاده چیمه و رباط میلی: رضایت زناشویی و عزت‌نفس: نقش میانجی ناگویی هیجانی ...

جدول ۲: بررسی مفروضه های نرمال بودن و همخطی بودن

متغیر	مفروضه نرمال بودن		مفروضه همخطی بودن	
	چولگی	کشیدگی	ضریب تحمل	تورم واریانس
عزت نفس	-۰/۹۷	-۰/۰۷	۰/۶۶	۱/۵۲
مهارت های ارتباطی - توانایی دریافت و ارسال پیام	۰/۲۰	-۰/۴۲	۰/۵۰	۲/۰۱
مهارت های ارتباطی - کنترل عاطفی	-۰/۰۷	-۰/۱۵	۰/۸۲	۱/۲۳
مهارت های ارتباطی - مهارت گوش دادن	-۰/۳۷	۰/۰۵	۰/۵۶	۱/۷۸
مهارت های ارتباطی - بینش نسبت به فرایند ارتباط	-۰/۴۱	۰/۷۰	۰/۸۶	۱/۱۶
مهارت های ارتباطی - ارتباط توام با قاطعیت	-۰/۰۲	-۰/۲۲	۰/۷۸	۱/۲۸
ناگویی هیجانی - دشواری در تشخیص	۰/۳۹	-۰/۸۳	۰/۴۰	۲/۵۲
ناگویی هیجانی - دشواری در توصیف	۰/۴۲	-۰/۷۴	۰/۴۷	۲/۱۲
ناگویی هیجانی - تفکر عینی	-۰/۰۴	۰/۰۱	۰/۶۶	۱/۵۲
رضایت زناشویی	-۰/۵۱	-۰/۴۰	-	-

جدول ۲ نشان می‌دهد که مقادیر کشیدگی و چولگی همه مؤلفه‌ها در محدوده ± 2 قرار دارد. این یافته بیانگر آن است که مفروضه نرمال بودن توزیع داده‌های تک متغیری در بین داده‌ها برقرار است (Kline, 2016). علاوه بر این جدول ۲ نشان می‌دهد که مفروضه همخطی بودن نیز در بین داده‌ها برقرار است. زیرا که مقادیر ضریب تحمل متغیرهای پیش بین بزرگتر از ۰/۱ و مقادیر عامل تورم واریانس هر یک از آنها کوچکتر از ۱۰ بود. منطبق بر دیدگاه (Meyers et al., 2006) ضریب تحمل کمتر از ۰/۱ و ارزش عامل تورم واریانس بالاتر از ۱۰ نشان دهنده عدم برقراری مفروضه همخطی بودن است. در ادامه برای بررسی برقراری/عدم برقراری مفروضه نرمال بودن توزیع چند متغیری، اطلاعات مربوط به «فاصله مهلبوبایس»^۱ بررسی شد. ابتدا بررسی نمودار هیستوگرام نشان داد که توزیع داده‌های مربوط به نمرات فاصله مهلبوبایس نرمال نیست. شاهد دیگر عدم توزیع نرمال نمرات فاصله مهلبوبایس، شاخص‌های چولگی و کشیدگی بودند که به ترتیب برابر با ۱/۷۲ و ۵/۵۲ به دست آمدند. به همین دلیل نمودار باکس پلات نمرات فاصله مهلبوبایس ترسیم و ملاحظه شد که نمرات مربوط به یک شرکت کننده پرت چند متغیری تشکیل داده است. به همین دلیل اطلاعات مربوط به آن شرکت کننده حذف و با این عمل شاخص‌های چولگی و کشیدگی نمرات فاصله مهلبوبایس به ترتیب به ۱/۰۷ و ۰/۹۱ کاهش یافته و بدین شیوه مفروضه نرمال بودن توزیع داده‌های چند متغیری در بین داده‌ها برقرار شد.

تحلیل مدل

الف) مدل اندازه‌گیری: در مدل اندازه‌گیری پژوهش، ۸ نشانگر برای انعکاس ۲ ساختار مکنون در نظر گرفته شده بود. با توجه به شکل ۱ چنین فرض شده بود که متغیر مکنون مهارت‌های ارتباطی به وسیله نشانگرهای توانایی دریافت و ارسال پیام، کنترل عاطفی، مهارت گوش دادن، بینش نسبت به فرایند ارتباط و ارتباط توام با قاطعیت و متغیر مکنون ناگویی هیجانی به وسیله نشانگرهای دشواری در تشخیص، دشواری در توصیف و تفکر عینی سنجیده می‌شود. چگونگی برازش مدل اندازه‌گیری با استفاده از تحلیل

عاملی تاییدی، نرم افزار AMOS 26.0 و برآورد بیشینه احتمال^۱ (ML) ارزیابی شد. جدول ۳ شاخص های برازندگی مدل اندازه گیری و مدل ساختاری را نشان می دهد.

جدول ۳: شاخص های برازش مدل های اندازه گیری و ساختاری

شاخص های برازندگی	مدل اندازه گیری	مدل ساختاری	نقطه برش ^۲
مجذور کای ^۳	۳۰/۸۵	۶۸/۵۶	-
درجه آزادی مدل	۱۹	۳۲	-
χ^2/df ^۴	۱/۶۲	۲/۱۴	کمتر از ۳
GFI ^۵	۰/۹۶۶	۰/۹۴۵	۰/۹۰ >
AGFI ^۶	۰/۹۳۵	۰/۹۰۵	۰/۸۵۰ >
CFI ^۷	۰/۹۷۵	۰/۹۴۲	۰/۹۰ >
RMSEA ^۸	۰/۰۵۴	۰/۰۷۴	۰/۰۸ <

جدول ۳ نشان می دهد که شاخص های برازندگی حاصل از تحلیل عاملی تاییدی از برازش قابل قبول مدل اندازه گیری با داده های گراوری شده حمایت می کند ($\chi^2/df=1/62$ ، $CFI=0/975$ ، $GFI=0/966$ ، $AGFI=0/935$ و $RMSEA=0/054$). در مدل اندازه گیری بزرگترین بار عاملی متعلق به نشانگر دشواری در تشخیص ($\beta=0/874$) و کوچکترین بار عاملی متعلق به نشانگر بینش نسبت به فرایند ارتباط ($\beta=0/408$) بود. بدین ترتیب با توجه به این که بارهای عاملی همه نشانگرها بزرگتر از ۰/۳۲ بود، می توان گفت همه آنها از توان لازم برای اندازه گیری متغیرهای مکنون برخوردار بودند.

ب) مدل ساختاری: در مدل ساختاری چنین فرض شده بود که عزت نفس با میانجیگری ناگویی هیجانی و مهارت های ارتباطی با رضایت زناشویی رابطه دارد. همچنان که جدول ۳ نشان می دهد استفاده از روش تحلیل مدل یابی معادلات ساختاری نشان داد که همه شاخص های برازندگی حاصل از تحلیل از برازش قابل قبول مدل ساختاری با داده های گراوری شده حمایت می کند ($\chi^2/df=2/14$ ، $CFI=0/942$ ، $GFI=0/945$ ، $AGFI=0/905$ و $RMSEA=0/074$). جدول ۴ ضرایب مسیر در مدل ساختاری را نشان می دهد.

جدول ۴: ضرایب مسیر کل، مستقیم و غیر مستقیم بین متغیرهای پژوهش در مدل ساختاری

مسیر	b	S. E	β	p
عزت نفس ← ناگویی هیجانی	-۰/۹۳۶	۰/۱۰۳	-۰/۵۸۱	۰/۰۰۱
عزت نفس ← مهارت های ارتباطی	۰/۳۸۱	۰/۰۶۵	۰/۴۶۲	۰/۰۰۱
ناگویی هیجانی ← رضایت زناشویی	-۱/۴۰۹	۰/۴۴۸	-۰/۳۳۶	۰/۰۰۱
مهارت های ارتباطی ← رضایت زناشویی	۲/۱۹۹	۰/۶۷۷	۰/۲۶۸	۰/۰۰۵
مسیر مستقیم عزت نفس ← رضایت زناشویی	۰/۷۸۴	۰/۵۶۶	۰/۱۱۶	۰/۱۵۲
مسیر غیر مستقیم عزت نفس ← رضایت زناشویی	۲/۱۵۶	۰/۴۴۸	۰/۳۱۹	۰/۰۰۱
مسیر کل عزت نفس ← رضایت زناشویی	۲/۹۴۱	۰/۴۷۳	۰/۴۳۵	۰/۰۰۱

1 -Maximum Likelihood

۲ - نقاط برش براساس دیدگاه کلاین (۲۰۱۶)

3 -Chi-Square

4 - normed chi-square

5 -Goodness Fit Index

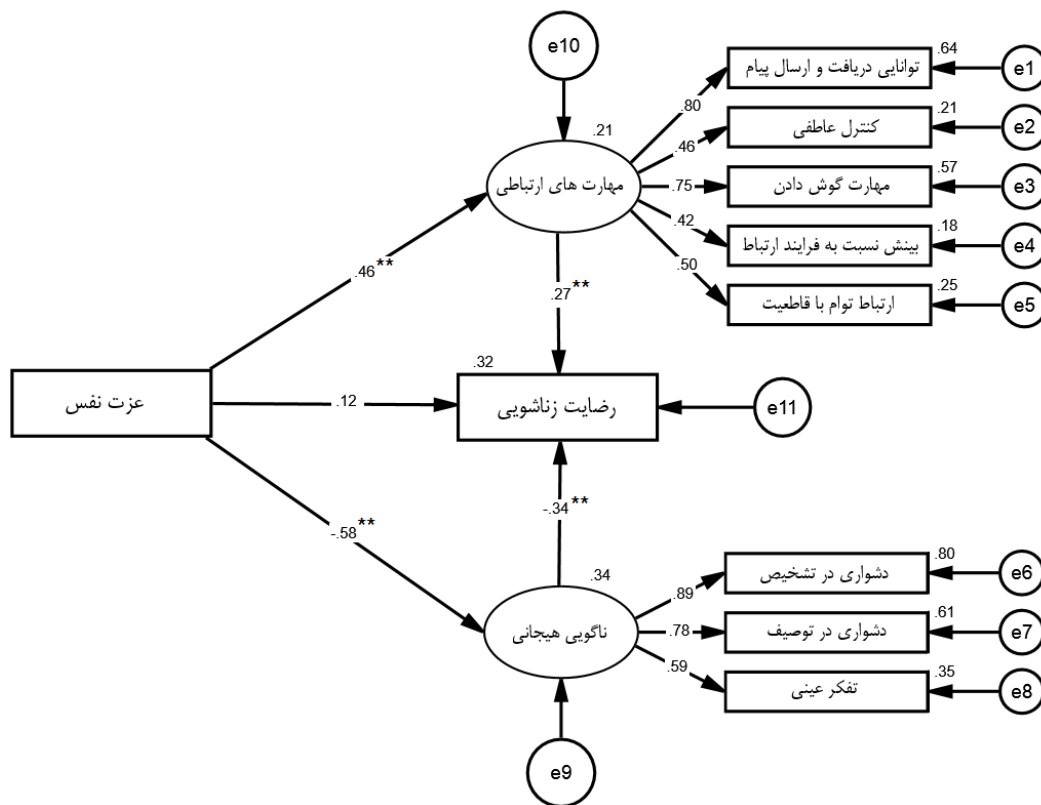
6 -Adjusted Goodness Fit Index

7 -Comparative Fit Index

8 -Root Mean Square Error of Approximation

تقی‌زاده چیمه و رباط میلی: رضایت زناشویی و عزت‌نفس: نقش میانجی ناگویی هیجانی ...

جدول ۴ نشان می‌دهد که ضریب مسیر کل بین عزت نفس و رضایت زناشویی ($\beta=0/435, P=0/001$) مثبت، ضریب مسیر بین ناگویی هیجانی و رضایت زناشویی ($\beta=-0/336, P=0/001$) منفی و ضریب مسیر بین مهارت‌های ارتباطی و رضایت زناشویی ($\beta=0/268, P=0/001$) مثبت و معنادار است. همانطور که در جدول ۴ ملاحظه می‌شود، ضریب مسیر غیر مستقیم بین عزت نفس و رضایت زناشویی ($\beta=0/319, p=0/001$) مثبت و معنادار است. براین اساس می‌توان گفت دو متغیر مهارت‌های ارتباطی و ناگویی هیجانی به صورت مثبت و معنادار رابطه بین عزت نفس و رضایت زناشویی را میانجیگری می‌کند. با وجود این معناداری/عدم معناداری نقش هر یک از دو متغیر میانجی (مهارت‌های ارتباطی و ناگویی هیجانی) در رابطه بین عزت نفس و رضایت زناشویی معین نبود. به همین دلیل به منظور تعیین معناداری یا عدم معناداری نقش میانجیگر هر یک از دو متغیر میانجی از فرمول بارون و کنی (Baron & Kenny, 1986) استفاده شد. استفاده از فرمول بارون و کنی نشان داد که ضریب مسیر غیر مستقیم بین عزت نفس و رضایت زناشویی از طریق ناگویی هیجانی ($\beta=0/195, p=0/001$) و از طریق مهارت‌های ارتباطی ($\beta=0/124, p=0/001$) مثبت و معنادار است. بر این اساس نتایج پژوهش حاضر نشان داد که ناگویی هیجانی از یک سو و مهارت‌های ارتباطی از سوی دیگر رابطه بین عزت نفس و رضایت زناشویی را به صورت مثبت و معنادار میانجیگری می‌کنند. شکل ۱ مدل ساختاری پژوهش در تبیین رابطه بین عزت نفس و رضایت زناشویی با میانجیگری مهارت‌های ارتباطی و ناگویی هیجانی را نشان می‌دهد.

شکل ۱: پارامترهای استاندارد در مدل ساختاری

شکل ۱ نشان می‌دهد که مجموع مجذور همبستگی‌های چندگانه (R^2) برای متغیر رضایت زناشویی برابر با $0/32$ به بدست آمده است، این موضوع بیانگر آن است که عزت نفس، ناگویی هیجانی و مهارت‌های ارتباطی در مجموع 32 درصد از واریانس رضایت زناشویی را تبیین می‌کند.

بحث

پژوهش حاضر باهدف ارزیابی رابطه بین عزت نفس و رضایت زناشویی با میانجی‌گری ناگویی هیجانی و مهارت‌های ارتباطی انجام شده است. نتایج نشان داد که مهارت‌های ارتباطی اثر مثبت و معنادار و ناگویی هیجانی اثر منفی و معناداری بر رضایت زناشویی دارند. مهارت‌های ارتباطی رابطه بین عزت نفس و رضایت زناشویی را به طور مثبت و معنادار میانجی‌گری می‌کند و عزت نفس با میانجی‌گری ناگویی هیجانی توانست به طور مثبت بر رضایت زناشویی اثر بگذارد.

اولین یافته نشان داد عزت نفس به صورت مثبت و معنادار با رضایت زناشویی رابطه دارد. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های Tong et al. (2021); Ebeh (2019) و Homaei et al. (2016) همسو است. تحقیقات نشان داده‌اند که عزت نفس پایین با انواع مشکلات روان‌شناختی و شخصی از جمله افسردگی، تنهایی، سوء مصرف مواد، افت تحصیلی، رفتار مجرمانه و روابط ضعیف‌تر و گسسته‌تر از حد معمول همراه است (Leary, 1999). بنابراین، می‌توان عزت نفس را از متغیرهای اصلی رضایت زوجین از روابط زناشویی خود در نظر گرفت؛ زیرا افراد دارای عزت نفس بالا از بیان تمایلات، احساسات و هیجانات خود ترسی ندارند و آزادانه به بیان خواسته‌ها و نیازهای خود می‌پردازند؛ این بیان صریح و روشن احساسات از سوء تفاهم‌ها در روابط زناشویی جلوگیری کرده و منجر به رضایت زناشویی بالاتر می‌شود. بنابراین افراد دارای عزت نفس بالاتر به دلیل اینکه خود را افرادی می‌بینند که می‌توانند در موقعیت‌های مختلف خود را کنترل کنند و به شیوه‌ای سازنده‌تر و موثرتر با مشکلات زناشویی روبرو شوند، رضایت زناشویی بالاتری را تجربه می‌کنند.

دیگر یافته‌ی پژوهش نشان داد ناگویی هیجانی به صورت منفی و معنادار با رضایت زناشویی رابطه دارد که این یافته با پژوهش‌های Hesse & Gibbons (2019); Kafetsios & Hess (2019); Lyvers et al., (2022); Moayed et al., (2019); Rahimi et al., (2020); Zare Derakhshan & Roshan (2022) همسو است. ناگویی هیجانی باعث مشکلاتی در پردازش شناختی اطلاعات هیجانی و تنظیم هیجان‌ها می‌شود و شامل مؤلفه‌های دشواری در شناسایی احساسات، تمایز بین احساسات، سبک شناختی عینی، ضعف در خیال‌پردازی و جهت‌گیری فکری بیرونی است (Babaei et al., 2018). باتوجه به نقش مهمی که عواطف و هیجانات در روابط صمیمی بین زوجین دارند، نارسایی در هیجانات، زوجین را با مشکلات متعددی روبرو می‌سازد و باعث کاهش رضایت زناشویی می‌شود. علت این امر این است که ویژگی‌های اساسی که برای برقراری یک رابطه صمیمی نیاز است در افراد دارای ناگویی هیجانی کم است و این موضوع تأثیر منفی فراوانی بر رضایت زناشویی زوجین دارد (Bahreini et al., 2019). با عنایت به اهمیت ابراز صحیح احساسات در روابط بین زوجین و همچنین شناسایی احساسات خود و همسر، افراد مبتلا به ناگویی هیجانی که معمولاً دارای مشکلاتی در زمینه خودتنظیمی هیجانی و توانایی ناقصی در شناسایی و همدلی صحیح با احساسات دیگران هستند، گزارش‌های مربوط به کاهش رضایت زناشویی در افراد مبتلا تعجب‌آور به نظر نمی‌رسد. دیگر یافته‌ی پژوهش نشان داد که مهارت‌های ارتباطی به صورت مثبت و معنادار با رضایت زناشویی رابطه دارد. این یافته با پژوهش‌های Abreu-Afonso et al., (2022); Du Plooy & De Beer (2020); Hosseini & Niknam (2018); و Rajabi et al., (2021) همسو است. مهارت‌های ارتباطی به توانایی انتقال نمادین و مؤثر معانی و پیام‌هایی اطلاق می‌شود که در ذهن فرد وجود دارد؛ زمانی که ارتباط زوجین از کیفیت بهتری برخوردار باشد، آنها می‌توانند به یکدیگر نزدیک‌تر شوند، احساسات و افکار خود را به اشتراک بگذارند و در نتیجه احساس صمیمیت بیشتری را تجربه کنند (Haris & Kumar, 2018). پژوهشگران دریافته‌اند که زوج‌های ناراضی از کمبود مهارت‌های ارتباطی رنج می‌برند که باعث ناتوانی آنها در برقراری ارتباط مؤثر می‌شود و این کمبود به طور قابل توجهی به نارضایتی زناشویی کمک می‌کند (Litzinger & Gordon, 2005). یک توضیح احتمالی می‌تواند این باشد که عواملی مانند تعهد، عشق و اعتماد از طریق روش‌های ارتباطی گوناگون به طرف

مقابل ابراز می‌شوند (Du Plooy & De Beer, 2018). زوج‌هایی که فاقد مهارت‌های ارتباطی لازم و مؤثر برای تنظیم بیان عاطفی و برقراری ارتباط موفق هستند، تمایل به حالت تدافعی یا کناره‌گیری از موقعیت تعارض‌آمیز دارند و این رفتارها خود نارضایتی و انحلال زناشویی را پیش‌بینی می‌کنند (Litzinger & Gordon, 2005).

یافته‌ی بعدی پژوهش نشان داد ناگویی هیجانی به صورت مثبت و معنادار رابطه بین عزت‌نفس و رضایت زناشویی را میانجی‌گری می‌کند. این یافته با پژوهش Ersogutcu & Kargin (2022) که ارتباط بین ناگویی هیجانی و عزت‌نفس را منفی و معنادار اعلام کرده بودند و Unubol et al. (2022) که به این نتیجه رسیده بودند که ناگویی هیجانی و عزت‌نفس رابطه جدی دارند و همچنین پژوهش Khaje & Khezri Moghadam (2016) که به رابطه معناداری بین ناگویی هیجانی و رضایت زناشویی دست یافته بودند همسو است. در تبیین نتایج فوق می‌توان گفت افراد دارای ناگویی هیجانی به دلیل اشکال در تشخیص صحیح هیجان‌ها از چهره دیگران و ناتوانی در فرایند پردازش شناختی و ادراک، از منظر عاطفی و شناختی دچار آشفتگی و درماندگی می‌شوند و این آشفتگی و درماندگی باعث مختل شدن سازمان عواطف و شناخت‌های فرد می‌شود و طبیعی است که در نتیجه این اختلال و آشفتگی عزت‌نفس فرد که به عنوان ارزیابی ذهنی منفی یا مثبت فرد نسبت به خود تعریف می‌شود، کاهش یابد. در نتیجه‌ی کاهش عزت‌نفس به عنوان یکی از عناصر اصلی پیش‌بینی‌کننده‌ی رضایت زناشویی، رضایت زوجین کاهش یافته و این نقش ناگویی هیجانی در کاهش عزت‌نفس و رضایت زناشویی را به خوبی تبیین می‌کند.

همچنین نتایج نشان داد که که مهارت‌های ارتباطی به صورت مثبت و معنادار رابطه بین عزت‌نفس و رضایت زناشویی را میانجی‌گری می‌کند. این یافته با پژوهش Etesamipour et al. (2020) که به این نتیجه رسیدند که عزت‌نفس در مهارت‌های ارتباطی اثر دارد و پژوهش Maleki et al. (2019)، Mazaheri & Rezakhani (2017) و Lee (2019) که رابطه مستقیمی را بین عزت‌نفس و مهارت‌های ارتباطی تایید کردند، همسو است. در تبیین نتایج فوق می‌توان گفت نحوه تعامل زوجین با یکدیگر و مهارت آنها در برقراری ارتباط بسیار مهم و یکی از عوامل اساسی پایداری یک زندگی مشترک قلمداد می‌شود (Moridi et al., 2019). تحقیقات نشان داده‌اند که آموزش مهارت‌های ارتباطی در افزایش رضایت زناشویی و بالابردن کارایی خانواده در زمینه‌های ارتباط، حل مشکل، نقش‌ها، همراهی عاطفی، آمیزش عاطفی، عملکرد کلی خانواده و کنترل رفتار، مهم و مؤثر است (Esmailpour et al., 2013). مهارت‌های زوجین برای برقراری هیجان‌ات و افکار خود و گوش دادن مؤثر و دقیق با یکدیگر می‌تواند باعث کاهش تحریف‌های شناختی شود و از عوامل ایجادکننده نارضایتی زناشویی بکاهد. مهارت ارتباطی مؤثر می‌تواند باعث افزایش عزت‌نفس زوجین در برقراری ارتباط با یکدیگر شده و این امر به نوبه خود باعث رضایت زناشویی شود، زیرا زوجین ترسی از مطرح کردن مسائل خود به سبب داشتن ارتباط صحیح با یکدیگر ندارند و این امر باعث کاهش سوءبرداشت‌ها و کاهش تعارضات زناشویی می‌شود.

از جمله محدودیت‌های پژوهش می‌توان به موارد پیش رو اشاره کرد: پژوهش حاضر در شهر تهران انجام پذیرفت، لذا در تعمیم نتایج آن به دیگر شهرها به دلیل تأثیر تفاوت‌های فرهنگی بر متغیرهای فوق باید احتیاط صورت گیرد. پراکندگی سن، طول مدت ازدواج و تحصیلات نیازهای پژوهش حاضر را مرتفع کردند، اما پراکندگی زیاد سه متغیر فوق را می‌توان از محدودیت‌های دیگر پژوهش حاضر در نظر گرفت. همچنین تکمیل پرسشنامه توسط هر دو نفر از زوجین و مقایسه‌ی اطلاعات حاصل می‌توانست تبیین دقیق‌تری از متغیرهای یاد شده به دست بدهد. پیشنهاد می‌شود پژوهش حاضر در سایر شهرها و فرهنگ‌ها و با جامعه‌ی آماری همگن‌تر از نظر متغیرهای فوق انجام پذیرد، همچنین پیشنهاد می‌شود پرسش‌نامه توسط هر دو نفر از زوجین تکمیل شود تا با مقایسه داده‌هایی که به دست می‌آید، ابعاد جدیدی از رضایت زناشویی در نظر مردان و زنان به دست آید و برنامه‌های ارتقاء عزت‌نفس و مهارت‌های ارتباطی در برنامه آموزشی دانشگاه‌ها، سازمان‌ها و مراکز درمانی گنجانده شود.

سپاسگزاری

پژوهشگران بر خود لازم می‌دانند که از تمامی شرکت کنندگان جهت شرکت در پژوهش تشکر و قدردانی نمایند. همچنین از استاد گرانقدرم سرکار خانم دکتر سمیه رباط میلی جهت راهنمایی در انجام این پژوهش صمیمانه سپاسگزارم.

تعارض منافع

در این مقاله هیچ تعارض منافی از سوی نویسندگان وجود ندارد.

References

- Abreu-Afonso, J., Ramos, M. M., Queiroz-Garcia, I., & Leal, I. (2022). How couple's relationship lasts over time? a model for marital satisfaction. *Psychological Reports, 125*(3), 1601-1627. <https://doi.org/10.1177/00332941211000651>
- Afra, H., & Mohamadzadeh Ebrahimi, A. (2021). Study of the possibility of achieving marital satisfaction in an individualistic society (case study of bojnord). *Strategic Research on Social Problems in Iran, 10*(3), 99-116. <https://dx.doi.org/10.22108/srsp.2021.129185.1714> [In Persian]
- Amraei, M., Valizadi, H., Haghhighizadeh, M., & Faraji-Khiavi, F. (2022). The study of the relationship between managers communication skills and organizational performance among nurses in educational hospitals. *Depiction of Health, 13*(1), 83-96. <https://doi.org/10.34172/doh.2022.07> [In Persian]
- Attaran, N., & Mohammadi, N. (2019). The mediating role of self-esteem in the relationship between attachment orientations and psychological adjustment. *Developmental Psychology (Journal of Iranian Psychologists), 15*(58), 139-151. SID. <https://sid.ir/paper/101288/en> [In Persian]
- Babaei, R., Yazdi, M., & Ghasem Zadeh, S. (2018). Prediction of marital satisfaction based on perceived support, alexithymia and emprosement. *Magazine of Nurse and Doctor In War, 6*(18), 41-52. <http://npwjm.ajaums.ac.ir/article-1-509-fa.html> [In Persian]
- Bagby, R. M., Parker, J. D., & Taylor, G. J. (1994). The twenty-item toronto alexithymia scale—i. item selection and cross-validation of the factor structure. *Journal of Psychosomatic Research, 38*(1), 23-32. [https://doi.org/10.1016/0022-3999\(94\)90005-1](https://doi.org/10.1016/0022-3999(94)90005-1)
- Bahreini, Z., Keshvari, B., & Farnam, A. (2019). The Predictive Role of Alexithymia in Marital Satisfaction and Forgiveness among Women with Antisocial Personality. *SALĀMAT-I IJTIMĀĪ (Community Health), 6*(2), 208-216. <https://doi.org/10.22037/ch.v6i2.21441>. [In Persian]
- Baron, R. M., & Kenny, D. A. (1986). The moderator–mediator variable distinction in social psychological research: Conceptual, strategic, and statistical considerations. *Journal of Personality and Social Psychology, 51*(6), 1173-1182. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1037/0022-3514.51.6.1173>
- Du Plooy, K., & De Beer, R. (2018). Effective interactions: communication and high levels of marital satisfaction. *Journal of Psychology in Africa, 28*(2), 161-167. <https://doi.org/10.1080/14330237.2018.1435041>
- Ebeh, R. E. (2019). mental wellbeing and self-esteem as predictors of marital satisfaction among catholic women organisation members. *Journal of Professional Counselling and Psychotherapy Research, 2*(1). <https://journals.aphriapub.com/index.php/IPCPR/article/view/925>

- Ersogutcu, F., & Kargin, M. (2022). The relationship between self-esteem and alexithymia in individuals with substance use disorders. *Journal of Substance Use*, 1-6. <http://dx.doi.org/10.1080/14659891.2022.2098840>
- Esmailpour, kh., Khajeh, V., & Mahdavi, N. (2013). Predicting couples' marital satisfaction based on relationship beliefs and relationship skills. *Journal of Family Research*, 9(1), 29-44. https://jfr.sbu.ac.ir/article_96202.html?lang=en [In Persian]
- Etesamipour, R., Bagheri, F., & Zare Bahramabadi, M. (2020). Emotion management and self-esteem in the relationship between parent-child relationship pattern and communication skills: structural equation modeling. *Quarterly Journal of Islamic Education*, 15(33), 111-135. <https://doi.org/10.30471/edu.2019.1557> [In Persian]
- Farsijani, N., Besharat, M., & Moghadamzadeh, A. (2022). The mediating role of emotion regulation strategies in the relationship between ego strength and social adjustment in adolescents. *Developmental Psychology: Iranian Psychologists*, 19(74), 119-132. https://jip.stb.iau.ir/article_700087.html?lang=en [In Persian]
- Fowers, B. J., & Olson, D. H. (1989). ENRICH Marital Inventory: A discriminant validity and cross-validation assessment. *Journal of marital and family therapy*, 15(1), 65-79. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.1989.tb00777.x>
- Garofalo, C., Velotti, P., Zavattini, G. C., & Kosson, D. S. (2017). Emotion dysregulation and interpersonal problems: the role of defensiveness. *Personality and Individual Differences*, 119, 96-105. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/j.paid.2017.07.007>
- Haris, F., & Kumar, A. (2018). Marital satisfaction and communication skills among married couples. *Indian journal of Social Research*, 59(1), 35-44. <http://dx.doi.org/10.32598/jpcp.10.4.776.1>
- Havassi, N., & Shafai, S. (2020). The relationship between personality traits and love styles alexithymia. *Rooyesh*, 9(2), 57-64. <http://dorl.net/dor/20.1001.1.2383353.1399.9.2.7.2> [In Persian]
- Heidari, A., Asgari, P., Bakhtiarpour, S., Heidari, A., & Hafezi, F. (2021). Comparison of self-differentiation, interpersonal forgiveness and alexithymia in Female teachers with high and low marital satisfaction. *Medical Journal of Mashhad University of Medical Sciences*, 63(6), 3078-3087. <https://doi.org/10.22038/mjms.2021.17848> [In Persian]
- Hesse, C., & Gibbons, S. (2019). The longitudinal effects of alexithymia on romantic relationships. *Personal Relationships*, 26(4), 566-585. <https://doi.org/10.1111/per.12294>
- Homaei, R., Bozorgi, Z. D., Ghahfarokhi, M. S. M., & Hosseinpour, S. (2016). Relationship between optimism, religiosity and self-esteem with marital satisfaction and life satisfaction. *International Education Studies*, 9(6), 53-61. <https://doi.org/10.5539/ies.v9n6p53>
- Hoseinchari, M., & Fadakar, M. (2006). Investigating the impact of university on communication skills based on the comparison of students and college students. *Bimonthly. Scientific-research Journal of Shahid University*. 3(2), 21-32. https://tlr.shahed.ac.ir/article_2157.html?lang=en [In Persian]
- Hosseini, B., & Niknam, M. (2020). Communication skills and marital satisfaction: considering the moderating role of addiction to virtual social networks. *Modern psychological research*, 15(58), 80-96. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.27173852.1399.15.58.6.6> [In Persian]

- Jwaheri mohamadi, M., klantar kosheh, S. M., & farah baksh, K. (2015). The comparison of marital satisfaction between traditional and non-traditional couples in tehran. *Family Counseling and Psychotherapy*, 5(2), 123-142. <https://dorl.net/dor/20.1001.1.22516654.1394.5.2.6.4> [In Persian]
- Kafetsios, K., & Hess, U. (2019). Seeing mixed emotions: alexithymia, emotion perception bias, and quality in dyadic interactions. *Personality and Individual Differences*, 137, 80-85. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/j.paid.2018.08.014>
- Khaje, F., & Khezri-Moghadam, N. (2016) The relationships between alexithymia and interpersonal problems with marital satisfaction in married female nurses of the public hospitals in kerman city. *Nursing and Midwifery Journal*. 14(7), 630-638. <http://unmf.umsu.ac.ir/article-1-2848-en.html> [In Persian]
- Kline, R. B. (2016). *Principles and practice of structural equation modeling*, edition 4, Guilford press, New York & London. <https://www.guilford.com/books/Principles-and-Practice-of-Structural-Equation-Modeling/Rex-Kline/9781462551910>
- Kokabi siok, F., Hamidi, F., & Fakouri HajiYar, H. (2022) Identifying factors affecting marital satisfaction in Iranian unmarried couple: A grand theory research. *Rooyesh*, 11 (10) ,105-118. <http://dorl.net/dor/20.1001.1.2383353.1401.11.10.10.5> [In Persian]
- Lavner, J. A., Karney, B. R., & Bradbury, T. N. (2016). Does couples' communication predict marital satisfaction, or does marital satisfaction predict communication? *Journal of Marriage and Family*, 78(3), 680-694. <https://doi.org/10.1111%2Fjomf.12301>
- Leary, M. R. (1999). Making sense of self-esteem. *Current Directions in Psychological Science*, 8(1), 32-35. <https://doi.org/10.1111/1467-8721.00008>
- Lee, I. S. (2019). Study on self-esteem, communication skills, and empathy in junior college students. *Journal of the Korea Academia-Industrial Cooperation Society*, 20(10), 358-365. <https://doi.org/10.14400/JDC.2020.18.5.357>
- Litzinger, S., & Gordon, K. C. (2005). Exploring relationships among communication, sexual satisfaction, and marital satisfaction. *Journal of Sex & Marital Therapy*, 31(5), 409-424. <https://doi.org/10.1080/00926230591006719>
- Lyvers, M., Pickett, L., Needham, K., & Thorberg, F. A. (2022). Alexithymia, fear of intimacy, and relationship satisfaction. *Journal of Family Issues*, 43(4), 1068-1089. <https://doi.org/10.1177/0192513X211010206>
- Maleki, M., Mohagheghi, H., & Nabizadeh, S. (2019). The role of communication skills based on anger rumination and alexithymia. *Journal of Psychology*, 23(3), 286-302. <http://iranapsy.ir/en/Article/21613/FullText> [In Persian]
- Masoud Maydanchi, R., Yaghobi, A., Goodarzy, K., & Karimi, J. (2020). Comparing the effectiveness of training of emotionally-focused approach and choice theory on couple`s marital satisfaction and burnout. *Journal of Family Research*, 16(3), 377-393. https://jfr.sbu.ac.ir/article_97833.html [In Persian]
- Mazaheri, A., & Rezakhani, S. (2017). The effectiveness of communication skills training on the increase of self-esteem and decrease of parent-child conflicts among female high school students, *Quarterly Journal of Research in Educational Systems*, 11(37), 131-150. <https://doi.org/10.22034/jiera.2017.57769> [In Persian]
- Meyers, L.S, Gamest.G., & Goarin, A.J. (2006). *Applied multivariate research, design and interpretation*, Thousand oaks. London. New Deihi, Sage publication. <https://books.google.com.sl/books?id=7e4npyN3BasC&lpq=PP1&pg=PP1#v=onepage&q&f=false>

- Moayed, F., Haji Ali Akbari Mehrizi, S., & Bagher Hobii, M. (2019). The role of Alexithymia in marital conflicts in women who apply for divorce in Tehran. *Women and Family Studies*, 42(11), 125-140. https://jwsf.tabriz.iau.ir/article_667510.html?lang=en [In Persian]
- Moridi, H., Kajbaf, M., & Mahmoodi, A. (2019). Study the effectiveness of glaser's reality therapy on couples' marital satisfaction, life satisfaction, and communication skills, *Armaghane-danesh*, 24(5), 1013-1027. <http://dx.doi.org/10.52547/armaghanj.24.5.%D8%B6%D9%85%DB%8C%D9%85%D9%872.1013>. [In Persian]
- Nasiri, P., Mousavi, S. F., & Mollazadeh, J. (2022). Mediating role of cognitive emotion regulation strategies in the relationship between brain-behavioral system activity and marital satisfaction. *Iranian Journal of Psychiatry and Clinical Psychology*, 27(4), 474-491. <http://dx.doi.org/10.32598/ijpcp.27.4.3506.1> [In Persian]
- Olson, D. H., Fournier, D. G., & Druckman, J. M. (1983). PREPARE/ENRICH Counselor's Manual. PREPARE/ENRICH. Inc., PO Box, 190. <https://doi.org/10.1111/j.1752-0606.1989.tb00777.x>
- Piri, T., & Saeidi, S. (2022). The effect of cognitive-behavioral therapy on communication skills and eating disorders among adolescents with eating disorders. *Journal of Health Sciences & Surveillance System*, 10(2), 183-188. <https://doi.org/10.30476/jhsss.2021.90196.1183>
- Puscasu, A. I., & Usaci, D. (2016). The impact of alexithymia on interpersonal relationships in adolescence. *Romanian Journal of Experimental Applied Psychology*, 7(1), 321-325. <http://dx.doi.org/10.15303/rjeap.2016.si1.a69>
- Queendom, A. (2004). Communication Skills Test-Revised. Available online by Internet: <http://www.queendom.com/cgi-bin/tests/transfer.cgi>.
- Rahimi, M., Zadeh Mohammadi, A., & Ghobari Bonab, B. (2022). The mediating role of emotional dyslexia in the relationship between perception of God and marital satisfaction. *Journal of Psychology and Religion*, 15(1), 79-96. <https://civilica.com/doc/1700282> [In Persian]
- Rajabi, G., Leyagat, H., & Abaspour, Z. (2021). Study of marital communicational skills and marital conflict as mediators' family of origin and marital satisfaction. *Nursing and Midwifery Journal*, 19(4), 275-286. <http://unmf.umsu.ac.ir/article-1-4092-en.html> [In Persian]
- Rasekh jahromi, Athar., Kalani, Navid., Mogharab, Farideh., & Heidari, Rezvan. (2021). Evaluation of marital satisfaction and its related factors in women referred to jahrom women', s clinic in 2021. *Qom University of Medical Sciences Journal*, 15(8), 540-549. <http://dx.doi.org/10.32598/qums.15.8.2069.2> [In Persian]
- Rashid, K., Delfan Beiranvand, A., Fattahi, K., & Maryanajian, H. (2021). Marital satisfaction predictors: The case of Kermanshah and Hamadan cities, west of Iran. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 23(4), 308-321. <https://doi.org/10.22038/jfmh.2021.18993> [In Persian]
- Rosenberg, M. (1965). Adolescent self-image. Princeton, NJ: Princeton University Press. <https://www.jstor.org/stable/j.ctt183pjih>
- Sayemiri, K., Kareem, K. I., Abdi, K., Dalvand, S., & Gheshlagh, R. G. (2020). The relationship between personality traits and marital satisfaction: a systematic review and meta-analysis. *BMC Psychology*, 8(1), 1-8. <https://doi.org/10.1186/s40359-020-0383-z>

- Shabanloo, S., Alimoradi, M., & Moazedian, A. (2018). Comparative study of alexithymia and anger dimensions in two groups with dependency to opioids and stimulants with the healthy counterparts. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 20(5)315-320. <https://doi.org/10.22038/jfmh.2018.11404> [In Persian]
- Shokri, A., Shafiabadi, A., & Dokanesheefard, F. (2021). Structural modeling of ego strength on job success with mediation of marital satisfaction and self-esteem. *Counseling Culture and Pchychotherapy*, 12(45), 213-238. <https://doi.org/10.22054/qccpc.2020.39064.2056> [In Persian]
- Soleimani, A. A. (1994). Investigating the impact of irrational thoughts (based on the cognitive approach) on marital dissatisfaction [MA thesis]. Tarbiat Moallem University. <https://elmnet.ir/doc/10375310-41502> [In Persian]
- Tabachnick, B. G., Fidell, L. S., & Ullman, J. B. (2013). *Using multivariate statistics* (Vol. 6, pp. 497-516). Boston, MA: Pearson. <https://www.pearson.com/en-us/subject-catalog/p/using-multivariate-statistics/P200000003097/9780137526543>
- Tong, W., Jia, J., Li, X., He, Q., Zhou, N., Lan, J., & Fang, X. (2021). Pathways among self-esteem, marital instability, and depression: A personality-relationship transactional perspective. *Journal of Family Issues*, 42(9), 2046-2063. <https://doi.org/10.1177/0192513X20963166>
- Unubol, H., Sayar, F. G. H., & Kanbolat, S. (2018). Investigation of the relationship between alexithymia and eating attitude, self-esteem and anger in women who applied to psychological counseling center. *The European Research Journal*, 4(4), 280-288. <https://doi.org/10.18621/eurj.350423>
- Wang, Z., Goerlich, K. S., Luo, Y. J., Xu, P., & Aleman, A. (2022). Social-specific impairment of negative emotion perception in Alexithymia. *Social Cognitive and Affective Neuroscience*, 17(4), 387-397. <https://doi.org/10.1093/scan/nsab099>
- Yosefi, F. (2006). The relationship between emotional intelligence and communication skills in university students. *Journal of Iranian Psychologists*, 3(9), 5-13. https://jip.stb.iau.ir/article_512408.html?lang=en [In Persian]
- Zare Derakhshan, E., & Roshan, R. (2020). The relationship between sexual self-efficacy, sexual satisfaction, and happiness with mediating emotional consciousness on marital satisfaction. *Biannual Peer Review Journal of Clinical Psychology & Personality*, 18(1), 1-16. <https://sid.ir/paper/1028275/en> [In Persian]

COPYRIGHTS

©2023 by the authors. Licensee Family Psychology Association of Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0>)

